

О. С. Рубльов

Ідзиковські

ІДЗИКОВСЬКІ (Idzikowski) – родина українських і польських видавців. **Леон Вікентійович** (1827, Краків – 06(18). 05. 1865, Київ) заснував у грудні 1858 в Києві книгарню «Книжк.-муз. магазин» (вул. Хрещатик, № 29) з широким вибором книжок, репродукцій, гравюр, манускриптів; видав понад 200 книг. Справу продовжили його дружина **Герсилія Гнатівна** (1832 – 15. 08. 1917) та син **Владислав** (14(27). 05. 1864 – 10. 06. 1944, Варшава), який від 1897 керував фірмою. 1870 при книгарні відкрили читальний зал, що переріс у приватну книгозбірню, читальня якої одночасно могла вмістити до 500 осіб. Книжковий фонд бібліотеки І. 1894 налічував 40 тис. томів, станом на 1914 – понад 173-х тис. книжок. У книгарні працювало понад 150, у бібліотеці – 10 осіб. Від 1873 книгарня стала постачальником нот для навчальних закладів Києва і Варшави. 1887 придбано великий нотний склад Б. Корейва, який очолив один з відділів фірми. При нотному відділі від 1897 діяло концертне бюро (керувала сестра Владислава Марія Ящевська), яке організовувало концерти А. Дідура, С. Рахманінова, Ф. Шаляпіна та інші. У травні 1897 видавець Б. Корейво продав І. українське музичне видавництво разом із творами М. Лисенка. У листопаді 1914 усі твори композитора й права на них спадкоємці продали фірмі І.

Крім польської літератури, фірма випускала каталоги власних та інших видавництв, збірки нот для молодих піаністів і співаків, твори польських, українських (зокрема О. Кошиця, К. Стеценка, М. Лисенка) та західноєвропейських композиторів. Видано працю «Русинська музика» (1913) А. Вельгорського; з мистецьких видань здобули популярність альбоми «Київ та його околиці», «Кам'янець-Подільський». Видавничий дім І. відіграв помітну роль у культурно-мистецькому житті Києва, виступав співорганізатором виставок образотворчого мистецтва, відкрив на зламі 19–20 ст. власний художній салон. У книгарні призначали зустрічі представники польської, української і російської інтелігенції. З часом у місті були відкриті ще 2 філії підприємства. Владислав став співвласником третини акцій «Drukarni Polskiej w Kijowie». Книгарня оперативно постачала на український книжковий ринок новинки берлінських, варшавських, краківських, львівських, паризьких видавництв. На початку 20 ст. підприємство «Леон Ідзиковський. Книжк.-муз. магазин у Києві» утвердилося як одне з найвідоміших у Центрально-Східній Європі, тісно співпрацювало з видавництвами Берліна, Відня, Москви.

У роки 1-ї світової війни польські книговидавці активізували діяльність в Україні, це було пов'язано з масовим переміщенням поляків з окупованих німцями територій на українські землі. Апогеєм польського книгодрукування в Україні став 1916, коли видано 204 книги, з них фірмою І. – 80 (39 %). Під час окупації Києва в лютому 1918 більшовиками книгарню І. спалено. Видавничо-книжкова фірма І. у Києві проіснувала до 1920, випустивши загалом близько 7-ми тис. назв книг.

Зусиллями синів Владислава – **Вацлава і Мечислава** – 1921 продовжила діяльність у Варшаві, де від 1911 на вул. Маршалковська функціонувала її філія. Майно фірми І. в УСРР націоналізовано, частково розграбовано; фрагментарно фонди бібліотеки І. влилися до складу Центральної польської бібліотеки в Києві 1920–30-х рр. Громадськість Західної України 1937 відкупила у Владислава І. рукописи й авторські права на 350 творів М. Лисенка, а також інших українських композиторів. Підприємство тимчасово припинило діяльність у серпні 1944 – під час придушення гітлерівцями Варшавського повстання; 1945–50 провадило антикварну торгівлю книжками.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. W. Ciechowski. Kijów i jego pamiątki. Kijów, 1901;
2. J. Idzikowski. Wspomnienia o firmie Idzikowski // Księgarz. 1959. № 13/14, 17/18;
3. W. Wielhorski. Firma «Leon Idzikowski» w Kijowie // Pamiętnik Kijowski. Londyn, 1963. T. 2;
4. Ідзиковський В. Польський видавець про М. Лисенка // М. В. Лисенко у спогадах сучасників. К., 1968;
5. T. Zienkiewicz. Polskie życie literackie w Kijowie w latach 1905–1918. Olsztyn, 1990;
6. Лісевич І. Т. Духовно спраглі (Духовне життя польс. нац. меншини на Наддніпрян. Україні в 1864–1917 рр.). К., 1997;
7. Рибаків М. О. Київські книгарі: Леон, Герсилія та Владислав Ідзиковські // Рибаків М. О. Хрещатик відомий і невідомий: Краєзнавчі нариси. К., 2003.

Бібліографічний опис:

Ідзиковські / О. С. Рубльов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13774>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).